

Activiteitenverslag 2022

1. OVER SOLENTRA

Ontstaan

Solentra werd in 2005 opgericht vanuit de afdeling kinder- en jeugdpsychiatrie van het UZ Brussel om een antwoord te bieden aan de specifieke noden van kinderen en gezinnen met een migratie-achtergrond. Solentra stelde immers vast dat verschillende barrières zoals taal, cultuur, sociaal-economische situatie of taboe over psychische problemen verhinderen dat mensen met een migratieachtergrond de aangepaste en kwalitatieve zorg krijgen. Sinds 2015 focust Solentra op de behandeling van oorlogstrauma bij mensen met een vluchtelingenachtergrond. De werking breidde sindsdien ook uit met kantoren in de provincies Antwerpen, Limburg en West-Vlaanderen.

Onze visie en missie

Solentra vzw staat voor ‘Solidariteit en Trauma’ maar evenzeer voor hoop en nieuwe dromen. Bij Solentra dromen we van een helende maatschappij waarin iedereen zich thuis en verbonden kan voelen. We dromen van een maatschappij waarin diversiteit omarmd wordt als bron van kracht en rijkdom en we de kansen op integratie samen optimaliseren.

Iedereen heeft recht op (geestelijke) gezondheid. Daarom streeft Solentra ernaar om kwaliteitsvolle psychische zorg toegankelijker en efficiënter te maken, in de eerste plaats voor zij die geen of moeilijk toegang vinden tot de reguliere zorg. Zo willen we ook bijdragen tot de duurzame ontwikkelingsdoelen van de VN (SDG 3).

Wat doet Solentra?

We bieden gratis psychische of psychiatrische zorg aan kinderen, jongeren, volwassenen en gezinnen met een vluchtelingenachtergrond, ongeacht hun verblijfsstatus. Vaak gaat het om de verwerking van trauma's door oorlog, conflict of migratie. We werken vanuit een transculturele benadering en de bredere maatschappelijke context.

Daarnaast vertalen we de expertise uit ons klinisch werk naar praktijkgerichte opleidingen, tools en innovatieve diensten en producten voor professionals die mensen met een vluchtelingenachtergrond begeleiden of zorg verlenen. Zo streven we samen naar een kwaliteitsvolle en efficiënte begeleiding of hulpverlening.

Onze expertise

Onze expertise is oorlogs- en migratietrauma. Wij zijn een hoogkwalitatief en cultuursensitief diagnostisch- en behandelingscentrum dat onderzoek doet en inzet op continue optimalisatie. We maken gebruik van de meest recente behandelingsmethodieken en ontwikkelden onze eigen

PACCT®-methode, waarmee de psychische hulpverlening aanzienlijk toegankelijker en efficiënter wordt voor onze doelgroep en dit met garantie van hoge kwaliteit.

Solentra is ook expert in transculturele psychotherapie en psychiatrie. Zo werken wij mee aan een helende maatschappij waar de kansen op integratie en verbondenheid geoptimaliseerd worden. Het migratieproces ontwortelt mensen, in het bijzonder kinderen en jongeren, want het rukt hen bruusk los uit hun vertrouwde omgeving. Het kan trauma's veroorzaken met een enorme impact bij verschillende generaties.

Cultuur, taal en het sociale netwerk zijn heel belangrijk voor identiteitsvorming. Als het migratieproces een mens ontwortelt, kan dat leiden tot een andere identiteitsvorming met een directe invloed op het welbevinden van de familie. Daarom houden we rekening met die factoren bij de preventie en behandeling van emotionele en gedragsstoornissen.

Als expertisecentrum mobiliseren we alle maatschappelijke actoren om de geestelijke gezondheid en de integratie van mensen met een vluchtelingenachtergrond te bevorderen. Mobiliseren doen we door onze expertise op het vlak van trauma, cultuursensitief werken en migratie binnen te brengen via onder meer opleiding, inter- en supervisie en helpdesk voor hulpverleners.

2. KORTE TERUGBLIK OP 2022

2022 was een jaar met veel uitdagingen. Er was de **nasleep van de coronapandemie** die een grote psychosociale impact had op mensen met een vluchtelingenachtergrond. Er was niet alleen een toename in het aantal mensen die psychologische hulp zocht maar ook in de ernst van de problemen. Dit zorgde voor langere wachtlijsten die Solentra zo goed mogelijk probeerde op te vangen door een kort stressreductieprogramma als eerste hulp.

In februari 2022 leidde de **oorlog in Oekraïne** tot een **vluchtelingencrisis**. Een ongezien aantal mensen vluchtte naar Europa. Ook in België vroegen meer dan 60.000 Oekraïners een verblijfsstatus aan. Solentra schakelde meteen en stelde een **psychologische hulplijn** ter beschikking in het Oekraïens en stelde haar helpdesk voor hulpverleners ook open voor vrijwilligers die Oekraïense vluchtelingen opvangen. We breidden tevens ons team uit met 2 Oekraïense psychologen.

2022 was ook het jaar waarin de **opvangcrisis** tot schrijnende situaties leidde voor vele asielzoekers. 1 op de 5 asielzoekers kreeg geen onderdak en moest de nachten op straat doorbrengen. Onder hen voor het eerst ook niet-begeleide minderjarigen, de meest kwetsbare groep onder vluchtelingen. De gevolgen hiervan zullen nog lang aanslepen. Bovenop de traumatische ervaringen die veel asielzoekers al hebben meegemaakt, worden ze blootgesteld aan nieuwe trauma's met steeds ernstigere psychologische of psychiatrische problemen.

De oorlog in Oekraïne leidde ook tot een **energiecrisis** die vele sectoren financieel zwaar onder druk zette. Terwijl de **werkingskosten toenemen** blijven de beschikbare middelen uit subsidies dezelfde of nemen af. Een van de uitdagingen voor 2023 is dan ook extra middelen vinden om kwaliteitsvolle psychische zorg voor een uiterst kwetsbare doelgroep te blijven garanderen en ons zorgaanbod nog efficiënter en effectiever te maken. Daarom zet Solentra ook voortdurend in op innovatie. Zo startten we in 2022 de **ontwikkeling van een online screeningstool** om de aanmeldingsprocedure efficiënter te maken. Ook startten we met de voorbereiding van een **uitbreiding van het zorgaanbod met een dagbehandeling** is een piste voor een meer effectieve en efficiënte behandeling voor bepaalde kwetsbare groepen zoals gezinnen.

3. PROJECTEN

Een verhaal van, voor en naar integratie

Opleidingsaanbod voor een kwaliteitsvolle psychosociale begeleiding van cliënten met een vluchtelingenachtergrond

Met dit project ondersteunt Solentra medewerkers en vrijwilligers van OCMW's en lokale organisaties die in opdracht van een OCMW mensen op de vlucht begeleiden. Dankzij een gevarieerd vormingsaanbod op maat krijgen deelnemers nieuwe kennis, inzichten en handvaten aangereikt voor een kwaliteitsvolle psychosociale begeleiding en het vroegtijdig herkennen van ernstige psychische problemen. Zo effenen en optimaliseren we samen het pad naar integratie.

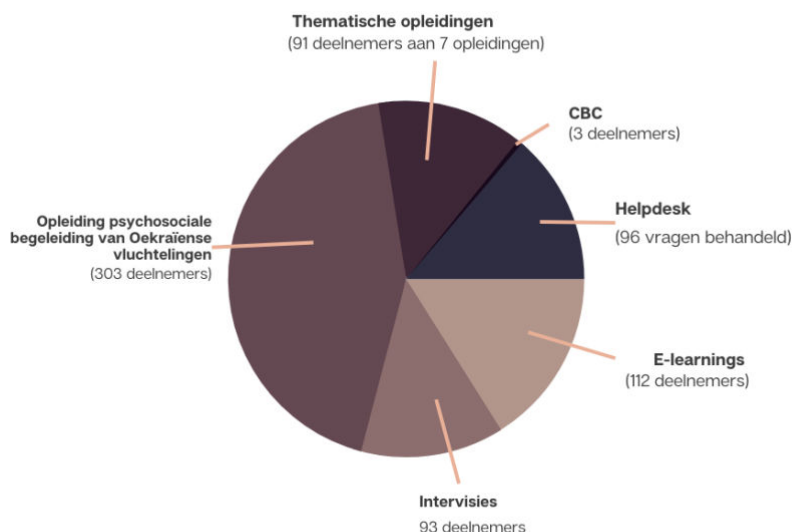
De actualiteit in 2022 had een belangrijke impact op het vormingsaanbod van Solentra voor OCMW's. De werkdruk bij het personeel van OCMW's nam aanzienlijk toe door een combinatie van verschillende factoren, de extra begeleiding van tienduizenden Oekraïense vluchtelingen, het tekort aan maatschappelijk werkers en de energiecrisis die veel van hun cliënten in de problemen bracht. Solentra paste haar aanbod aan met webinars over de psychosociale begeleiding van Oekraïense vluchtelingen en nieuwe thema's zoals zelfzorg bij hulpverleners.

Activiteiten: E-learnings, opleidingen, webinars, intervisies, community-based consultaties, helpdesk voor hulpverleners, online leerplatform voor continu leren.

Partners: Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG)

Met financiële steun van: Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF), POD Maatschappelijke Integratie

Cijfers

Mobiel vluchtelingenteam

Aanbod van traumatherapie voor niet-begeleide minderjarigen en kinderen met gezin en deskundigheidsbevordering voor hun begeleiders

Met dit project bieden we hulpverleners die kinderen met een vluchtelingenachtergrond begeleiden of helpen deskundigheidsbevordering aan en bieden we directe (trauma)therapie aan niet-begeleide minderjarigen en vluchtelingenkinderen met gezinnen die als vluchteling erkend werden.

Reguliere zorginstellingen bereiken die doelgroep niet omwille van allerlei obstakels zoals taal, het stigma van psychiatrie, de diffuse hulpvraag en het gebrek aan kennis van migratiepsychologie en de noden en ziektebeelden van dit doelpubliek. Solentra bereikt dit doelpubliek door aanklappend en outreachend te werken.

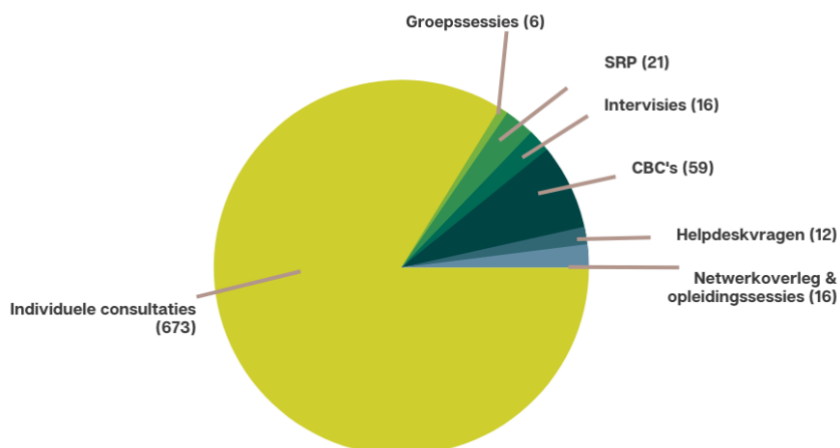
Doelgroep: Niet-begeleide minderjarigen en vluchtelingenkinderen met gezin die erkend werden als vluchteling (met of zonder tijdelijke verblijfsstatus), maatschappelijk assistenten die hen begeleiden.

Activiteiten: Intervisies, community-based consultaties, helpdesk, (trauma)therapie

Periode: 2022

Met financiële steun van: Agentschap Opgroeien

Cijfers:

Psychologische hulp aan Oekraïense vluchtelingen

Door de oorlog in Oekraïne vluchten miljoenen inwoners, vooral vrouwen, kinderen en ouderen, naar Europa. Het bracht een ongeziene golf van solidariteit op gang bij landen, organisaties en gewone burgers in Europa die Oekraïense vluchtelingen willen opvangen. Tegelijk zorgde het ook voor veel vragen over welke hulp nodig en gepast was. Daarom stelde Solentra haar helpdesk voor hulpverleners ook open voor vrijwilligers die vluchtelingen opvangen en/of begeleiden.

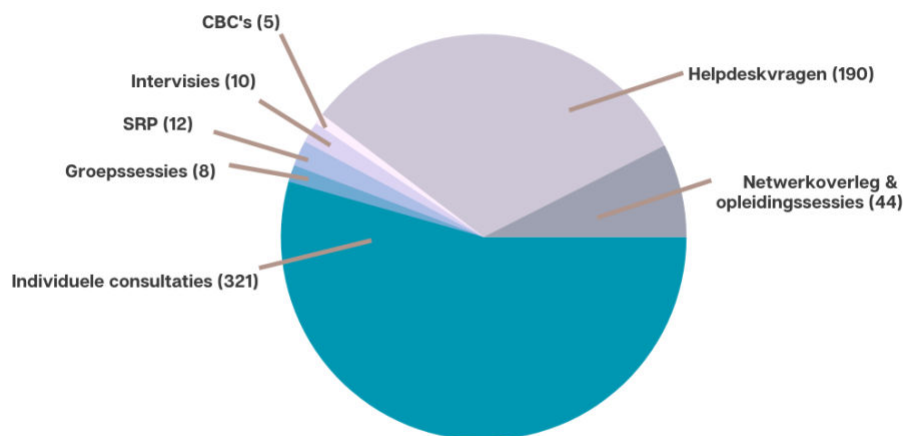
Oekraïense vluchtelingen die nood hadden aan psychische ondersteuning konden terecht bij Solentra via de infolijn van Vluchtelingenwerk Vlaanderen. Deze infolijn bundelt de krachten van Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Orbit vzw en Solentra en geeft antwoorden op een waaier van vragen over opvang, integratie en psychologische begeleiding van vluchtelingen en asielzoekers. Zo verzekerden we één aanspreekpunt voor Oekraïense vluchtelingen en hielden we de drempel voor toegang tot informatie en ondersteuning zo laag mogelijk. Ook burgers die Oekraïners opvangen kunnen er met hun vragen terecht. Oekraïners worden geholpen in hun eigen taal en het aanbod is gratis. Mensen die nood hadden aan extra ondersteuning boden we enkele sessies stressreductie aan of startten we therapie op indien nodig.

Quote: “Ik vond het erg fijn om met jou te praten. Je kan zeer goed ondersteunen, kalmeren en adviseren. Het zijn simpele zaken die ik zelf niet opmerk. Ik heb ontdekt dat luidop praten helpt. Na de sessie met jou ben ik een taal cursus begonnen en probeer ik meer info te verzamelen over werkmogelijkheden. Ik reageer rustiger op het feit dat ik waarschijnlijk een andere job zal moeten uitoefenen dan ik vroeger deed. Heel erg bedankt voor uw hulp.” *(Olga na een stressreductietherapie)*

Partners: Vluchtelingenwerk Vlaanderen, Kohesi

Met financiële steun van: Agentschap Opgroeien, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Cijfers:

Re-Imagining Covid-19: participatief actie-onderzoek naar psychische noden en veerkracht door en voor jonge vluchtelingen

Co-creatief photovoice project waarin jonge vluchtelingen (15-24 jaar) met een transculturele psycholoog en onderzoeker de effecten van de COVID-19 pandemie op hun geestelijk welzijn verkennen en samen oplossingen formuleren voor hun psychologische behoeften. Door zelfonderzoek en getuigenis herwinnen zij agency en controle over hun leven. Dit proces, de neerslag van het onderzoek en de verspreiding ervan maken hen en de samenleving weerbaarder tegen de volgende pandemie.

Doelgroep: Jonge nieuwkomers (15-24 jaar) die in België waren tijdens de lockdowns gedurende de coronapandemie

Activiteiten: Actie-onderzoek met Photovoice, groepsessies, publicatie, fototentoonstelling

DAVID

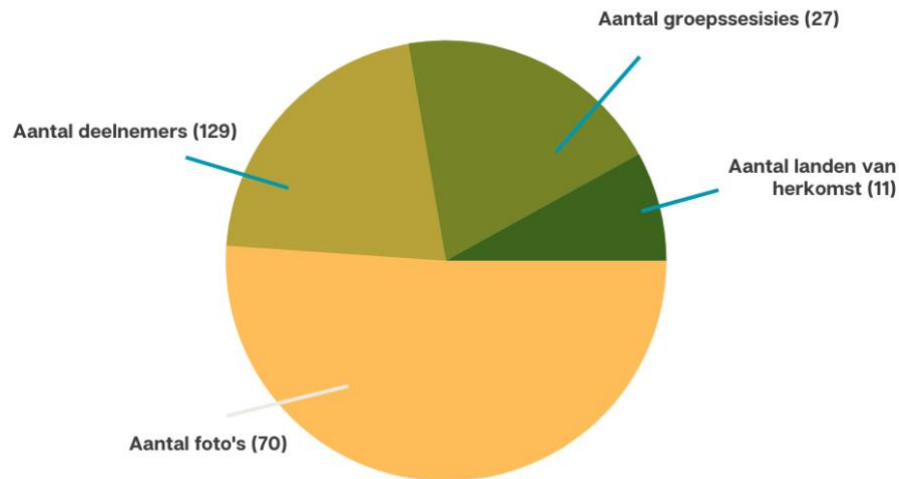
'DO YOU DISLIKE THIS PHOTO? IMAGINE THAT IN EACH ROOM OF EACH APARTMENT THERE ARE FIVE BEDS. YOU CAN'T LEAVE THE ROOM, MUCH LESS THE HOUSE. I SLEPT EVERY NIGHT IN ONE OF THOSE, NOT KNOWING WHEN I'LL BE FREE AGAIN. THIS IS QUARANTINE FOR A REFUGEE. WHATEVER IS BAD FOR BELGIAN PEOPLE WILL BE EVEN WORSE FOR THE REFUGEES.'

Partners: OKAN school, AGII, Reception Asylum Seekers Center, Schakelklas, Ananas project of Vluchtelingenwerk Vlaanderen

Met financiële steun van: UCB Fund (King Roi Baudouin Foundation)

Deelnemer die gevoelens uitdrukt van woede, onrechtvaardigheid in hoe de pandemie werd aangepakt en de negatieve impact ervan op vluchtelingen.

Cijfers:

Training van voogden van niet-begeleide minderjarigen

In vertrouwen op stap met de minderjarigen - Voogden

E-learning

Deze e-learning is een co-creatie van Solentra en de Dienst Voogdij (FOD Justitie). Het doel van deze e-learning is om voogden in België te ondersteunen in hun rol als voogd van niet-begeleide minderjarigen (NBMV). Deze interactieve e-learning wordt aangeboden in combinatie met supervisies of trainingssessies (blended learning) voor een maximaal leereffect.

Partners: Dienst Voogdij / SPF Justice - Service des Tutelles

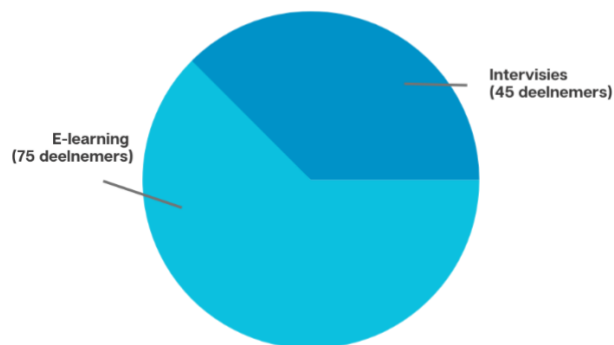
Met financiële steun van: Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF), FOD Justitie - Dienst Voogdij / SPF Justice - Service des Tutelles

Quote:

“Ik nam deel aan de testfase van het vormingsaanbod van Solentra en was zeer blij met deze opleiding die

aandacht schenkt aan de affectieve en emotionele beleving van onze jongeren en die ons uitnodigt om onze houding aan te passen en bepaalde reacties te proberen begrijpen. Eindelijk worden we gehoord en erkend in een van onze specifieke taken, de begeleiding van kwetsbare jongeren.”
(Marie, voogd)

Cijfers :

Helpdesk voor hulpverleners

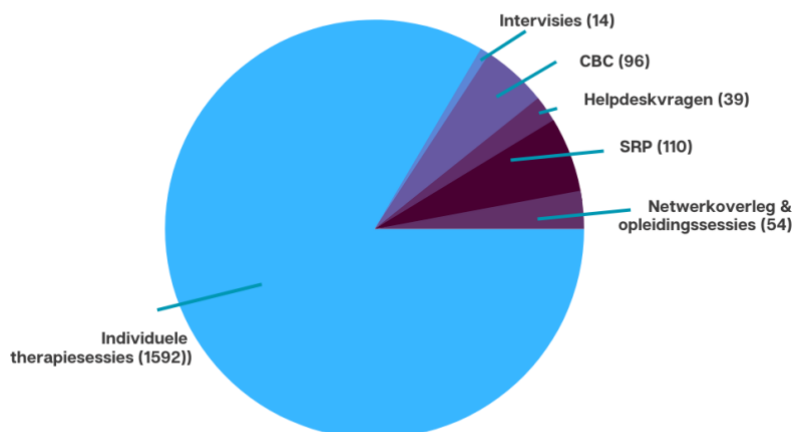
Hulpverleners die zorg verlenen aan mensen met een vluchtelingenachtergrond of hen begeleiden, ervaren soms stress of voelen zich onzeker hoe ze het best reageren in moeilijke situaties. Met deze en andere vragen kunnen hulpverleners terecht bij de telefonische helpdesk van Solentra. Een team van senior psychologen beantwoordt de vragen tijdens weekdays van 9 tot 13u.

In 2022 werden 644 vragen behandeld.

OCMW's

Aanbod van psychische zorg voor **nieuwkomers** die aangemeld zijn bij het OCMW en deskundigheidsbevordering voor de maatschappelijk werkers van de OCMW's Antwerpen, Brasschaat, Lier, Roeselare, Koksijde en W13.

Cijfers:

WINGS

Het door de EU gefinancierde project WINGS, dat in februari 2022 van start is gegaan, beoogt de sociaal-economische integratie van vrouwelijke slachtoffers van mensenhandel uit derde landen te vergemakkelijken. Een consortium, bestaande uit organisaties voor de bestrijding van mensenhandel uit België, Griekenland, Italië en Spanje, zal een gender- en contextspecifiek ondersteuningsmodel ontwikkelen en toepassen dat bestaat uit een taalcursus met geïntegreerde psychologische ondersteuning, gepersonaliseerde werkgelegenheidsbegeleiding en op maat gesneden stage- of arbeidsmogelijkheden.

Met financiële steun van: Europese Unie

Partners: Payoke

Kleur in zorg en zorg in kleur

Aanbod van psychische zorg en deskundigheidsbevordering voor hulpverleners in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Het project “Kleur in zorg en zorg in kleur” is een bicommunautair project, ontstaan vanuit de afdeling kinderpsychiatrie van VUB-UZ Brussel om geestelijke gezondheidszorg toegankelijker, effectiever en kwaliteitsvol te maken voor kinderen (en hun families) met een migratieachtergrond in Brussel, getroffen door trauma en andere migratiegebonden psychische aandoeningen. Inmiddels richt het project zich tot iedereen met een vluchtelingen- of migratieachtergrond (kinderen, jongeren, volwassenen en gezinnen).

Met het project wil Solentra een leemte invullen voor die specifieke groep van zorgbehoevenden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die de reguliere zorg instellingen onvoldoende of niet bereiken omdat:

- de mensen met een vluchtelingen- of migratieachtergrond zelf nog geen hulpvraag kunnen formuleren of therapie niet als oplossing zien of
- het bestaande aanbod niet voldoende efficiënt (cultuursensitief), bereikbaar (wachlijsten) of van goede kwaliteit is (geen expertise in migratieproblematiek en/of oorlogstrauma).

Als we de geestelijke gezondheidszorg toegankelijker en effectiever willen maken voor de doelgroep is een brede ecologische visie op gezondheid nodig. Integratie en participatie aan de maatschappij zijn de basis voor welbevinden. Een gespecialiseerd aanbod van therapie kan nodig zijn als een psychisch probleem die participatie belemmert. Integratie en geestelijke gezondheid gaan hand in hand. Daarom vinden we het heel belangrijk om onze kennis te delen met en ten dienste te stellen van de maatschappij. Om bij te dragen tot een toegankelijker, effectiever en kwalitatiever zorgaanbod voor onze doelgroep zet Solentra in op:

- Directe (trauma)behandeling en -therapie voor personen met een vluchtelingen- of migratieachtergrond.
- Deskundigheidsbevordering van professionele hulpverleners en integratiebevorderende actoren die werken met personen met een vluchtelingen- of migratieachtergrond.

Het project vertrekt vanuit een breed ecologische visie en is gebaseerd op kinder- en mensenrechten: recht op (geestelijke) gezondheid is een basisrecht voor iedereen. Om dit langetermijndoel te bereiken ontwikkelde Solentra de PACCT®-methodiek. Het gaat om een cultuursensitieve, aanklappende, mobiliserende en op veerkracht gerichte aanpak, waarbij we

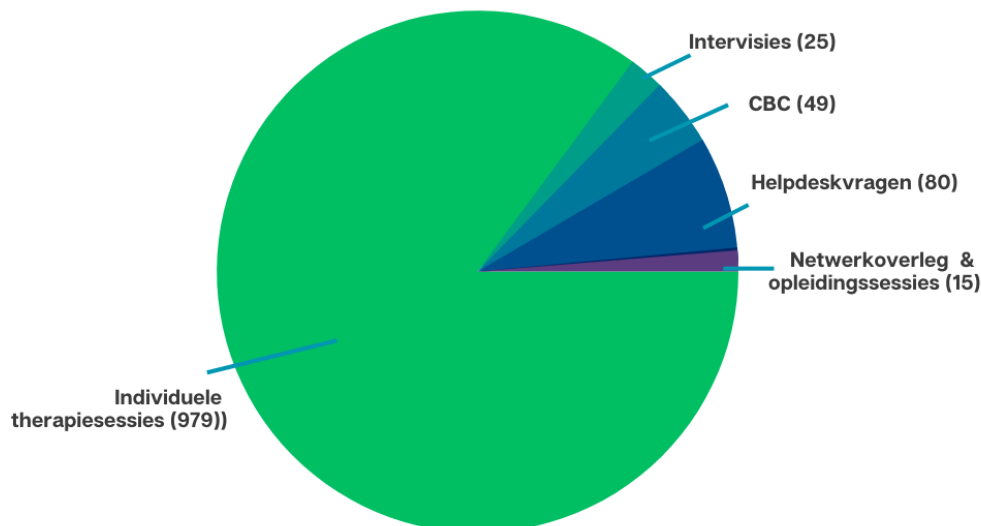
zorgvuldig nagaan of gespecialiseerde zorg nodig is. Tijdens onze consultaties (zie verder) zetten we tolken in zodat onze cliënten zich in hun moedertaal kunnen uitdrukken over emotionele zaken (emoties worden opgeslagen in de moedertaal) en ook zo goed mogelijk informatie kunnen oppikken die helpt bij integratie. We bedienen het volledig Brussels Hoofdstedelijk Gewest en hebben dan ook cliënten en partners uit beide taalgemeenschappen, zelfs binnen eenzelfde dossier.

Activiteiten:

Klinische interventies (individuele en groepsessies, community-based consultaties) en opleiding (intervisies, vormingen...).

Met financiële steun van: Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC)

Cijfers:

Be Coming Home (Zorgzame buurten)

'Be Coming Home' is een van de 132 Zorgzame Buurten in Vlaanderen en Brussel. Het project is een initiatief van Solentra, Odisee Co-Hogeschool en Huis der Gezinnen dat focust op de wijken Hallepoort en Bosnië, een aankomst- en transitbuurt in Sint-Gillis waar mensen gemiddeld 5 jaar wonen. Uit de buurtanalyse blijkt een grote nood aan verbondenheid tussen de bewoners, formele en informele ondersteuningsnetwerken. Het project richt zich tot alle bewoners met bijzondere aandacht voor jonge gezinnen, nieuwkomers en bewoners in sociaal isolement. Verbondenheid en informele steun in alle domeinen versterken de levenskwaliteit, vandaar een multidisciplinair stakeholdernetwerk. Door aanwezigheid in de wijk willen we de bewoners mobiliseren, informeren en geïnformeerd worden over hun noden. We willen hun veerkracht aanspreken en zo komen tot gezamenlijke oplossingen die leiden tot het doorbreken van sociaal isolement, betere integratie en een buurt die zorgzaam wordt en blijft.

Periode: Maart 2022 – december 2023

Doelgroep: Bewoners van 2 wijken in Sint-Gillis (Hallepoort & Bosnië), met name jonge gezinnen, nieuwkomers en sociaal geïsoleerde bewoners enerzijds en formele en informele netwerken anderzijds.

Activiteiten: Buurtconsultaties, gemeenschapsmobilisatie, focusgroepen...

Partners: Odisee Hogeschool, Gemeente Sint-Gillis, Kind & Gezin e.a.

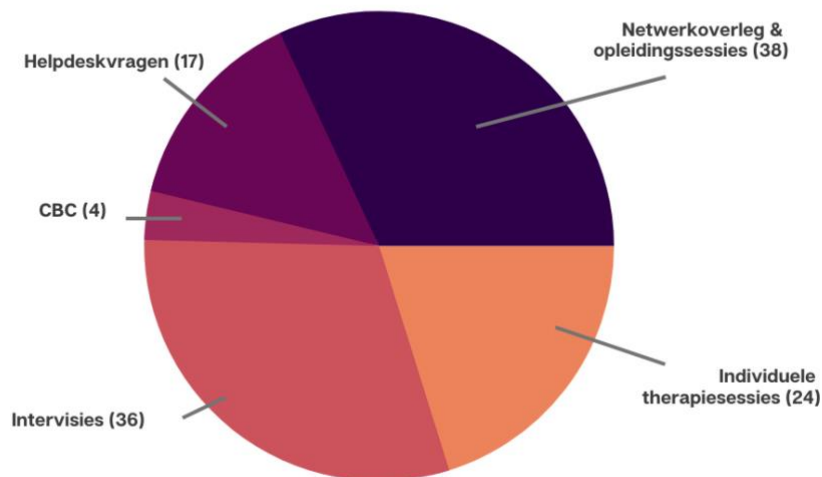
Met financiële steun van: Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Ligant

Doelgroep: Professionals en organisaties die zorg verlenen aan mensen met een vluchtelingenachtergrond

Met financiële steun van: Ligant (netwerk kinder- en jeugdpsychiatrie in Limburg)

Cijfers:

Re-Connection: Samen groeien in een zorgzame en verbonden gemeenschap

Eerstelijnsorganisaties hebben vandaag niet de cultuur- en traumasensitieve vaardigheden om ouders met een andere culturele achtergrond effectief te begeleiden. Vaak is er sprake van multiproblematiek of trauma, zeker bij vluchtelingen. Het vergt nieuwe vaardigheden bij hulpverleners, maar evengoed een aanpassing op organisatieniveau. In een participatief traject

ondersteunt Solentra basisorganisaties die gezinnen met een vluchtelingenachtergrond begeleiden om als organisatie vaardiger te worden in traumasensitieve begeleiding.

Onderdeel van het project is een pilotproject in Oostende waarin moeders met een vluchtelingenachtergrond samen onderzoeken welke hun noden zijn rond kinderopvang en welke oplossingen ze hiervoor samen kunnen formuleren. De groepssessies worden begeleid door een psychologe van Solentra, een tolk en een onderzoeker van VCOK (Vormingscentrum Opvoeding en Kinderopvang).

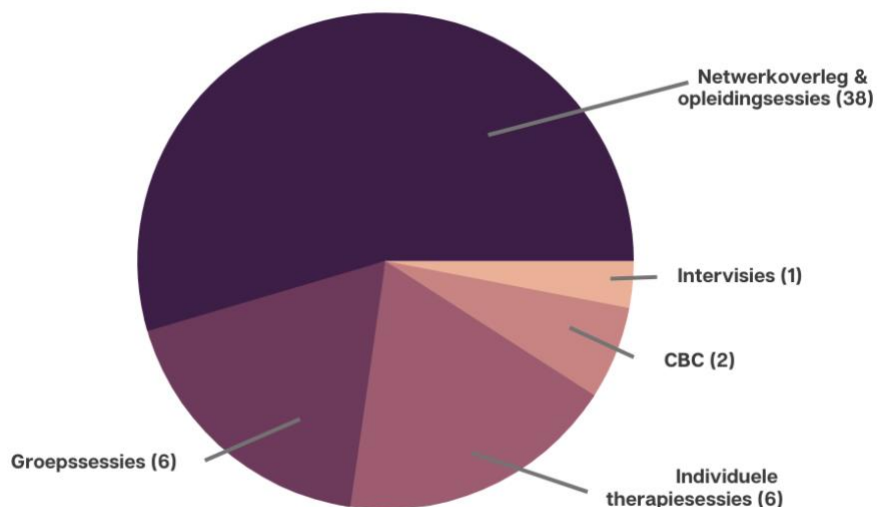
Periode: maart 2022 – juni 2023

Activiteiten: Groepssessies met Arabischspreekende moeders met tolk, consultaties met tolk, opleiding van organisaties die gezinnen met een vluchtelingenachtergrond begeleiden

Partners: De Katrol, Inloopteam 'De Vier Torre', VCOK

Met financiële steun van: Fonds Dr. Daniël De Coninck (Koning Boudewijnstichting)

Cijfers:

Projecttitel: West4Youth

West4Youth is een sectoroverschrijdend lokaal partnerschap voor sociaal kwetsbare. Het actieve partnerschap wil een actief en uitgebreid netwerk van hulp- en dienstverlening realiseren voor elke jongere in een sociaal kwetsbare positie in de regio Westkust (De Panne, Koksijde, Nieuwpoort, Veurne). Dit in functie van het creëren en maximaliseren van kansen op positieve sociale integratie en werkgelegenheid.

Doelgroep: Jongeren die niet langer hulp vinden in de reguliere jeugdzorg, waarbij Solentra zich richt tot jongeren met een vluchtelingen- en migratieachtergrond.

Activiteiten: psychische zorg met individuele therapie en groepssessies, deskundigheidsbevordering van professionals die de jongeren begeleiden

Partners: Argos vzw, Arktos vzw, CAW Centraal, West-Vlaanderen, DET – De Sleutel – Groep Intro, Havenzate vzw

Met financiële steun van: ESF

Cijfers:

